

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om Folketingets ombudsmands beretning for året 1985.

Af retsudvalget.

(Fremsat 6/11 86. Første behandling 18/11 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 144 stemmer.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til Folketingets ombudsmand.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 22:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af arbejdsløses ret til uddannelse i arbejdsløshedsperioden.

Af Elisabeth Bruun Olesen (VS) m.fl.

(Fremsat 29/10 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Forslagsstillerne ønsker en ordning, der sikrer, at alle forsikrede får ret til at uddanne sig eller til at modtage undervisning inden for alle dele af uddannelsessystemet, samtidig med at dagpengeretten bevares fuldt ud.

De første 3 punkter i forslaget går ud på at indføre 2 sideløbende ordninger i arbejdsløshedsforsikringen: en uddannelsestilbudsordning og en udvidet kursusdagpengeordning, der begge giver de ledige adgang til at deltage i alle former for undervisning med bevarelse af dagpengeretten.

I begge tilfælde er det forudsat, at uddannelsen skal kunne påbegyndes fra arbejdsløs-

hedens første dag eller senere i ledighedsperioden. Dette gælder i dag kun for ledige, der benytter sig af bestemmelserne i arbejdsløshedsforsikringslovens § 62 a.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Det burde ikke være nødvendigt at påkalde ro i salen.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Forskellen mellem de to foreslåede ordninger er blot, at deltagere i uddannelsestilbudsordningen ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet – her følges altså princippet i arbejdstilbudsloven – og at undervisningsperioden ikke skal betragtes som ledighed, men som »død periode«.

Forslagsstillerne giver ikke noget bud på, hvordan det foreslåede regelsæt skal kunne administreres. Det synes jeg er meget forståeligt, for der er ingen tvivl om, at det vil være ganske umuligt.

Hvorledes har forslagsstillerne f.eks. tænkt sig at udskillelsen af de ledige, der kan udanne sig efter uddannelsestilbudsordningen, skal foregå? Det er jo netop forudsat i forslaget, at alle ledige skal kunne starte på en uddannelse, så snart arbejdsløsheden indtræder, dvs. på et tidspunkt, hvor det reelle behov for en sådan foranstaltning ikke kan fastslås. I det konkrete tilfælde vil der måske være gode muligheder for en hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Det er jo sådan, at langt de fleste, der bliver ledige, kommer i beskæftigelse igen efter en kort periode.

Så vidt det kan ses, lægger forslagsstillerne altså i virkeligheden op til et frit valg mellem uddannelsestilbudsordningen og den udvidede kursusdagpengeordning i arbejdsløshedsforsikringslovens § 62 a.

Det er vanskeligt at forestille sig, at ledige, der primært er interesseret i at få en uddannelse og ikke i at få arbejde, ikke vil vælge den mest favorable ordning, dvs. uddannelsestilbudsordningen, uanset at de måtte have gode jobmuligheder. I modsætning til, hvad der gælder efter de almindelige regler i arbejdsløshedsforsikringslovens § 62 a, behøver de jo i en periode på op til 3 år ikke at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, samtidig med at de har mulighed for at få udbetalt dagpenge i en sammenhængende periode på op til 5½ år.

[Arbejdsministeren]

Det må slås fast, at det er en helt grundlæggende betingelse for retten til dagpenge, at den ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet og altså primært er arbejdssøgende. Allerede af den grund er forslaget om en uddannelsestilbudsordning i arbejdsløshedsforsikringslovens regi uacceptabelt.

Af samme grund kan jeg heller ikke acceptere den foreslåede udvidelse af arbejdsløshedsforsikringslovens § 62 a. Det er min opfattelse, at de gældende regler i § 62 a imødekommer de lediges uddannelsesbehov i så vid udstrækning, som det overhovedet er muligt, uden at bryde afgørende med lovens rådighedskrav.

Som punkt 4 foreslås, at retten til flere arbejdstilbud genindføres, samtidig med at den forlængede dagpengeregulering, de nedsatte dagpenge, ophæves. Dette forslag kan jeg ikke gå ind for.

Baggrunden for at erstatte ordningen med gentagne arbejdstilbud med en ordning, der giver ledige mulighed for at uddanne sig eller starte egen virksomhed, var jo, at den hidtidige ordning var perspektivløs. Den ledige blev fastholdt i en passiv situation, hvor arbejdstilbud kunne veksle med lange mellemtilfælde af ledighedsperioder. Der er derfor ikke noget perspektiv i at genindføre adgangen til flere arbejdstilbud.

Ændringerne i arbejdstilbudsloven omfatter primært personer, som har afsluttet et arbejdstilbud efter 1. juli 1985, og som derefter bliver ledige. Der er ingen af disse – og det vil jeg gerne understrege, da der har været forvirring om det – som er på forlænget dagpengeregulering i dag.

Bemærkningerne til forslaget indeholder nogle forhastede konklusioner om, at uddannelsestilbudsordningen fungerer dårligt. De seneste tal viser imidlertid, at uddannelses- og iværksætterordningerne benyttes i stigende omfang. Alene i juli og august var der en tilgang på 2.098 personer, heraf 1.872 på uddannelsesyddelse og 226 på iværksætteruddannelse. Hermed har der ved udgangen af august været en samlet tilgang til ordningerne på 5.670 personer fordelt med godt 4.000 på uddannelsesyddelse og 1.650 iværksættere.

På nuværende tidspunkt kan der altså ikke drages forsvarlige konklusioner med hensyn til, hvordan ordningen fungerer.

Forslaget som sådant har en del lighedspunkter med beslutningsforslag nr. B 36 om

forbedrede muligheder for ledige til at fuldføre en uddannelse. Jeg vil derfor vente med mine yderligere kommentarer hertil, indtil B 36 om lidt kommer til behandling, men samlet må jeg altså afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Ministeren sagde i indledningen af sin tale noget, som jeg tror er centralt, noget af det, der adskiller den måde, vi betragter uddannelse på, og den måde, den borgerlige regering betragter den på. Ministeren sagde nemlig, at de reelle behov ikke kan fastslås så hurtigt, altså allerede når man bliver arbejdsløs. Så vil jeg godt spørge: hvis reelle behov? Når vi snakker om reelle behov, er det ikke udelukkende erhvervslivets behov, det er også den arbejdsløses behov for en uddannelse.

Når man hører, hvad arbejdsministeren siger, kan man bedre forstå, at den borgerlige regering på den ene side skærer ned på uddannelserne – for det gør man – og på den anden side siger, at man skal have uddannelse, for når man snakker om uddannelse, bliver det en kortsigtet uddannelse, hvor man tænker sig til, hvad kvalifikationer er om nogle få år, og så udstyrer man arbejdskraften med nogle meget erhvervsrettede kvalifikationer, som ikke må koste for meget, som skal kunne fås hurtigt, altså som man ikke skal spille for mange ressourcer på. Man skal ikke lære for at lære. Man skal lære, fordi erhvervslivet kortsigtet har brug for én.

Kaj Poulsen (S):

Indledningsvis skal jeg sige, at jeg vil tage fat på de punkter, som vi naturligvis er enige i, for vi kan nu bedst lide at være positive over for forslaget, men jeg må sige, at forslaget som helhed har vi ikke store tanker om.

Punkt 4 er mage til et forslag, Socialdemokratiet har fremsat, så det kan vi tilslutte os. Punkt 5 handler om de midler, som regeringen og Det Radikale Venstre fik afsat ved indførelsen af arbejdstilbudsordningen – så vidt jeg husker 90 mill. kr. – og som skulle styrke uddannelsestilbudene og vejledningsordningerne osv. for de langtidsledige. Det viser sig nu, at de penge ikke er brugt, uddannelserne er ikke skaffet frem, og vejledningen fungerer ikke tilfredsstillende, i hvert fald ikke efter de retningslinjer, der blev fo-

[Kaj Poulsen]

relagt arbejdsmarkedsudvalget, da loven blev gennemført.

Vi kan tilslutte os, at der sættes aktivt ind, således at vi får fremskaffet nogle flere uddannelser.

Jeg synes også, at der her skal falde en bemærkning, når ministeren nu igen står op og siger, at der er god tilgang til uddannelsesordningen og iværksætterordningen, og igen peger på de 2.000, der er kommet i august og september: nu ville det snart være rart, om ministeren fik tallene frem for oktober også, for så vil han opdage, at den tilgang, som også fremgår af direktoratets egne papirer, er en tilgang, som alene er betinget af, at en række uddannelser har indtag i de to måneder. Derfor kan man ikke måle noget ud fra de to måneder.

Må jeg så sige med hensyn til forslaget punkt 1, 2 og 3, at det er jo forslag, som vi har arbejdet med tidligere; det gælder i hvert fald princippet i forslaget, idet VS mener, at SU – altså uddannelsesstøtten – skal tilside-sættes, og at hvis man læser, skal man kunne tilkendes arbejdsløshedsdagpenge. Det er Socialdemokratiet ikke enig i. Socialdemokratet er af den opfattelse, at arbejdsløshedsunderstøttelsen skal bruges til folk, der har mistet deres arbejde, og ikke til alle mulige andre opfindelser, som man kan komme på hos Venstresocialisterne. Man kunne jo tænke sig, at ikke ret mange ville påbegynde en uddannelse, hvis dette blev gennemført, uden først at sørge for at være dagpengeberettiget.

Vi finder, at forslaget er uhåndterligt, og at det er et udtryk for, at man ikke tager vare på de principper, der ligger i arbejdsløshedsloven. Det er Socialdemokratiets opfattelse, at forsikringsprincippet skal forsvares, ellers ender det med, at alle argumenter for, at man skal have en forsikringslov, forsvinder, hvorefter hele arbejdsløshedssystemet puttes over i det enstrengede sociale system, og så bliver det en social opgave at løse problemerne. Det er vi ikke tilhængere af, og det er baggrunden for, at vi ikke kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg lyttede i spændt venten på Socialdemokratiets bud på disse problemstillinger. Vi har i dag to forslag til behandling, ét fra VS

og senere ét fra SF, hvori vi dog giver nogle bud på, hvordan vi kan komme videre, og jeg troede, at der under debatten i dag ville komme et bud fra Socialdemokratiet gående ud på, hvordan vi kommer videre. Hvad kan vi gøre? Kan vi under en eller anden form bløde op på nogle punkter? I stedet får vi den sædvanlige tankegang med, at arbejdsløshedsunderstøttelsen er til de arbejdsløse for tabt arbejdsfortjeneste. Ja, det er den, men der ligger da et spild uden lige i, at arbejdsløse ikke må få lov til at uddanne sig på dagpenge, når de nu ikke kan få arbejde, og det er paradoksalt at opleve, at de, der har åbnet mest på dette område, er de borgerlige partier og ikke Socialdemokratiet.

Jeg efterlyser nogle bud fra hr. Kaj Poulsen på Socialdemokratiets vegne: hvordan kommer vi videre i denne problematik? Ikke mindst SiD og Kvindeligt Arbejderforbund råber jo på at få nogle muligheder for at uddanne sig på dagpenge.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

På SiDs konference i Nordjylland vedrørende langtidsarbejdsløse og uddannelsesydelserne sagde hr. Kaj Poulsen faktisk nogle gode ting. Han sagde faktisk, at vi måtte til at tænke på en anden måde. Vi måtte til at tænke mere kreativt. Vi måtte til at tænke på, om arbejdsløse i en arbejdsløshedsperiode ikke skulle have lov til noget andet end bare at gå passive omkring. Hvad tænker hr. Kaj Poulsen på, når han bruger ordet »kreativ«? På konferencen i Nordjylland kunne man godt tolke det, som om hr. Kaj Poulsen mente, at man måtte have lov til at få mere uddannelse. Da jeg spurgte om det, blev jeg affærdiget med, at VS mente, at akademikere skulle have mere uddannelse. Dette handler ikke om, at akademikere skal have mere uddannelse.

Når hr. Kaj Poulsen og Socialdemokratiet tidligere har kritiseret de borgerlige for, at man først kan få uddannelsesydelser, når man er langtidsarbejdsløs – den kritik er kommet fra Socialdemokratiet og mig bekendt også fra LO – hvad mener man så konkret? Hvornår skal man have lov til at få sin uddannelse? Er det før man bliver officielt langtidsarbejdsløs, men ikke lige når man

[Elisabeth Bruun Olesen]

er blevet arbejdsløs? Altså hvilken periode skal der gå?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Fru Lilli Gyldenkilde fortalte, at vi senere skal behandle et forslag fra SF med næsten samme indhold, og efterlyste, hvad det var, Socialdemokratiet ville. Det samme gjorde fru Elisabeth Bruun Olesen. Men det er jo ikke mere end 14 dage siden, vi behandlede det første af en række socialdemokratiske forslag, hvori Socialdemokratiet fortalte, hvad det var, vi ville. Vi ville bl.a., at man skulle kunne tage de uddannelser på uddannelsesydelse, som er tilbudt nu, allerede efter, at man er blevet ledig første gang, og at man ikke skal miste retten til jobtilbud derefter. Der er en væsentlig forskel naturligvis, men det var vores bud på det.

I dag skal vi altså behandle 2 forslag. Det ene virker gennemarbejdet, og vi kender holdningen i det. Det andet viser, at man i panik har fremsat nogle tanker for også at markere sig, og her tænker jeg på SFs forslag.

SF ved, og VS ved, at Socialdemokratiet er af den opfattelse, at dagpengene skal bruges til arbejdsløse, og at SU skal bruges til folk under uddannelse.

Og lad mig så tage fat på konferencen i Nordjylland, for nu synes jeg, at det svar, jeg gav fru Elisabeth Bruun Olesen, skal gøres færdigt.

Mit svar gik helt klart ud på, at vi ikke skal have ændret loven således, at folk kan overgå fra SU til dagpenge ved at tage en akademisk uddannelse. Det var det, jeg gav udtryk for, og det er det, jeg har givet udtryk for i dag. Her er der ingen ændring i Socialdemokratiets holdning. Det var i øvrigt en holdning, som der var tilslutning til blandt mødedeltagerne i Nordjylland.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Nu vil jeg forsøge at se, om jeg har forstået dette rigtigt.

Vi er alle sammen enige om, Socialdemokratiet, SF og VS, at de nedsatte dagpenge skal væk. Herom er der ingen tvivl. Mener Socialdemokratiet så, at de nedsatte dagpen-

de skal væk, og at arbejdsløse skal have lov til at tage en uddannelse på uddannelsesydelse, nøjagtigt sådan som den nuværende uddannelsesydelseslov er, bare at den skal rykkes frem? I dag skal man jo være langtidsarbejdsløs. For hvis det er sandt, kan jeg ikke se andet, end at der kun er én forskel, nemlig at vi siger 3 år, mens regeringen siger, at man kan få i op til 2 år, og at det så er § 62 a i dens nuværende udformning, Socialdemokratiet stadig væk støtter. Er det ikke kun det ene år, der adskiller os?

Jette Thomsen (KF):

Hvor er det rart at høre, at fru Lilli Gyldenkilde er klar over, at den borgerlige regering har åbnet utrolig meget for uddannelse, mens man går ledig. Vi har åbnet meget for reglerne om at begynde på uddannelse både i dag- og i aften timerne, og vi har fået indført uddannelsesstilbudsordningen netop med henblik på en genoptræning af personer, som har gået ledige et stykke tid.

Det kan da godt være, at vi skal diskutere, om der skal ske småændringer i denne uddannelsesstilbudsordning, men det må vi vende tilbage til, når vi har et grundlag at diskutere det på.

Dette forslag pålægger regeringen, at den pr. 1. marts skal sikre, at alle ledige dagpengeberettigede skal have ret til 3 års uddannelse, og at de i de tre år ikke skal være til rådighed for arbejdsmarkedet; de behøver ikke at tage anvist arbejde. Det var den ene ting.

Som punkt 2 pålægges det regeringen at udvide § 62 a til også at omfatte SU-berettigede uddannelser, således at alle ledige kan deltage i undervisningen både i dag- og i aften timerne, men her skal man så – i modsætning til punkt 1 – stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Det er godt at uddanne sig, men jeg er bange for, at dette forslag betyder, at man nu begynder at spekulere i systemet. Man skal altså blot have arbejde i et halvt år for at få bevilget dagpenge. For mig at se vil dette forslag ændre arbejdsløshedsdagpengeordningen til en slags kursusstøtteordning, en god støtteordning endda, og det har aldrig nogen sinde været meningen. Det vil bryde med rådighedsprincippet, når man her kan oppebære dagpenge i både 2, 3 og 5 år, alt

[Jette Thomsen]

efter hvilken uddannelse man vælger. Vi afviser derfor forslaget.

Tørnæs (V):

Som det allerede er fremført af den foregående ordfører, vil dette beslutningsforslag totalt bryde med de principper, som har været gældende for arbejdsløshedsunderstøttelse, idet man i henhold til det skal have ret til 3 års sammenhængende uddannelse og ikke behøver at tage anvist arbejde.

Ydermere kunne man jo godt forestille sig, hvilke situationer der vil opstå med hensyn til de kompetencegivende uddannelser, hvis der for arbejdsløse skulle være ret til umiddelbart at bevare deres arbejdsløshedsunderstøttelse. Man kan nok forestille sig, hvilke former for spekulationer det ville give anledning til. Man kunne næsten ikke forsvare, at nogen skulle gå ind i et uddannelsesforløb uden først at have været ledig og dermed have ret til arbejdsløshedsunderstøttelse.

Endvidere synes det, som om man fra VS' side igen vil indføre flere arbejdstilbud, altså gå tilbage til den tidligere for de ledige udsigtsløse situation, hvor de får gentagne arbejdstilbud og forlænget dagpengere.

Vi kan således ikke støtte forslaget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Socialistisk Folkeparti er enig med VS i, at det er vigtigt at åbne mere for mulighederne for at uddanne sig i en arbejdsløshedsperiode. Det har været SFs synspunkt hele tiden, og det bliver det ved med at være. Det er og bliver spild, at arbejdsløse ikke må uddanne sig i, hvad de vil, og samtidig modtage dagpenge, når de ikke kan anvises arbejde.

Det er klart, at SF er positivt i holdningen til stort set alle elementer i forslaget. Vi mener, der er visse problemer i forbindelse med længerevarende uddannelser under Statens Uddannelsesstøtte, og det hænger i meget høj grad sammen med, at Statens Uddannelsesstøtte er for lav, mere end det hænger sammen med, at dagpengene er for høje.

Vi er enige i, at uddannelsesperioden udmærket kan betegnes som en død periode i A-kassesammenhæng. Det er noget, vi selv har opereret med i de tanker, vi har gjort os på det her område.

Vedrørende de tre år mener vi der er det problem, at mange ledige skal begynde på en

frisk. Vi ved, at 62 pct. inden for de langtidslediges gruppe – det er først og fremmest kvinder – enten ingen uddannelse har efter folkeskolens 8. klasse eller 9. klasse eller også har en meget kort uddannelse, som de ikke mere kan bruge til noget.

Vi synes egentlig, at de mennesker, som har et uddannelsesunderskud, og hvor det offentlige ikke har været med til at betale lang tids uddannelse, skulle have lov til at få rettet op på det, sådan at de kunne blive bedre kvalificerede og også få et bedre liv, for viden giver nu trods alt et bedre liv. Vi opererer i vort eget forslag, som vi skal behandle senere, med, at 9. og 10. klasse skal kunne tages, de prøver, der skal til for at kunne gå ind i et uddannelsesforløb af 2–3 års varighed. Det skal tillades de arbejdsløse, for de har brug for det, og de har efter vores mening ret til det.

Til slut skal jeg sige om forslaget her, at vi er enige meget langt, og derfor tror jeg ikke, at der bliver større problemer. Jeg tror, vi kan sætte os ned og tage en samtale om, hvordan vi kan få rettet det til for begge forslags vedkommende. Vi mener selvfølgelig, at vores forslag, som jeg allerede har sagt det, er det rigtige, og det vil for os være udgangspunkt for, hvordan vi skal arbejde med det.

Vi er forholdsvis positive over for det.

Over for hr. Kaj Poulsen efterlyste jeg, hvad der egentlig er Socialdemokratiets tanker på det her område. Vi fik at vide, at der var fremsat et forslag for 14 dage siden, og at det handlede om, at nu skulle man afskaffe gradueringen af dagpengene. Men der er ingen tanker om, hvordan man skal lave nye uddannelser, forsøge at løse op med hensyn til specialarbejderskoler, tekniske skoler, Kvindeligt Arbejderforbund, Arbejdsgiverforeningen plus kvinderne selv, som det i meget høj grad handler om, og som vi skal diskutere i forbindelse med et efterfølgende forslag. Der er ingen tanker fremme om noget som helst. Det var der heller ikke i de tidligere forslag, vi har fået fra hr. Kaj Poulsen.

Jeg synes, det er lidt flot, at fordi man ikke har skrevet 30 sider i sit forslag med udpensling af ting, som i hvert fald for os herinde er soleklare, skal man have at vide, at det er, fordi – hvad var det, der blev sagt, noget med panikalderen? – nu skulle man endelig komme med noget. Det her er noget,

[Lilli Gyldenkilde]

vi har arbejdet med i årevis. Det ved hr. Kaj Poulsen godt. Vi har været i den ene diskussion efter den anden, og jeg er lige ved at tro, at i modsætning til hr. Kaj Poulsen har vi fået lidt ud af det i forskellige sammenhænge, bl.a. på forsøgsbasis, og vi har fået ligestillingskonsulenter, og hvad ved jeg. Men hvad får Socialdemokratiet, når det ikke kommer med nye bud på, hvordan vi får brudt de båse ned, som i øjeblikket er til hinder for, at man kan lave noget fornuftigt?

Det kan ikke nytte noget med arrogante bemærkninger, hvor man bare skal skovles hen i en krog med: lille frue, osv. Det er ikke en god måde at debattere på. Den går ikke mig særlig meget på, det skal hr. Kaj Poulsen vide. Jeg bliver ved i håb om, at det store parti kommer med nogle forslag, der er brugbare.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Når man kaster en sten i en flok hunde, er det selvfølgelig den hund, der bliver ramt, der hyler. Men må jeg have lov at sige, at det ikke var møntet på fru Lilli Gyldenkilde, da jeg talte om »panikalderen«.

Når jeg taler om, at man er kommet i panikalderen med hensyn til, hvad der skal ske på det her område, hænger det sammen med, at Socialdemokratiet har fremlagt sine tanker på det her område, at VS har fremlagt sine tanker den 29. oktober, og så skal SF søreme også ud at markere sig og have fremlagt sine tanker den 6. november. Det var såmænd det, jeg mente med det. Man kunne lige så godt have set på, hvad der stod i VS' forslag, for der er i realiteten ingen forskel.

Fru Elisabeth Bruun Olesen spurgte, hvad der var forskellen. Ja, der er en forskel på et år, og jo længere man flytter grænsen for, hvor lang tid man kan uddanne sig på uddannelsesyndelse – og her er der en væsentlig forskel på vores tanker og VS'; VS har ikke markeret det så skarpt som SF, der siger, at det er på arbejdsløshedsdagpenge, men det er på uddannelsesyndelse – jo mere man udvider denne ordning, jo flere uddannelser man får ind i systemet, desto flere mennesker overgår til dagpenge i stedet for det system, hvor de skal være på SU. Det betragter vi som en farlig udvikling, og det er baggrunden for, at vi ikke kan deltage i det her.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad SF mener med udviklingen af specialarbejderuddannelserne og erhvervsuddannelserne osv. Man har arbejdet med det i årevis, sagde fru Lilli Gyldenkilde, og så kommer der et stykke papir her med 5–10 linjer, men der er ikke ét ord om, hvad man vil, og så kræver man under behandlingen af et forslag som det her, at Socialdemokratiet skal fremlægge sine tanker. Hvad er det for noget vrøvl? Lodret vrøvl!

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jamen så må jeg forstå hr. Kaj Poulsen sådan, at hvis VS i forslagens pkt. 1 ændrede »3 års« til »2 års« og tog pkt. 2 væk – det vil sige, at § 62 a ville forblive, som den er i dag – så ville Socialdemokratiet kunne stemme for vores forslag.

Estrup (RV):

Man må nærmest opfatte det, som sker her, som en slags flaghejsning. Vi så den socialdemokratiske vimpel for 14 dage siden. I dag får vi både VS' og SFs vedrørende uddannelsesstilbud og den lovgivning, det drejer sig om.

Eftersom vi ved, at der kommer en revision af loven her til foråret på baggrund af en uvildig undersøgelse, kan jeg selvfølgelig ikke være med til at foregribe, hvad der skal ske dér, og ikke på nogen måde have interesse i at gå ind i en debat, før vi ved, hvordan ordningen faktisk har virket. Allerede af den grund må vi sige, at vi overhovedet ikke kan tilslutte os hverken dette eller det senere forslag fra SF.

Derudover synes jeg, der er grund til at gøre opmærksom på, som det allerede har været inde i debatten her, at dette forslag går langt videre end blot til at røre ved lovgivningen om uddannelsesstilbud. Om ikke formelt så i hvert fald reelt sætter man rådighedsforpligtelsen ud af kraft, man sætter 26-ugers reglen ud af kraft, og man gennemfører faktisk det, som jeg også forstår er VS' ønske, nemlig at sikre, at man kan tage en hvilken som helst uddannelse på dagpenge.

Dermed indfører man et nyt begreb, som man passende kunne kalde at komme på SU, for det, der vil ske fremover, er ikke, at folk vil tage uddannelse med uddannelsesstøtte,

[Estrup]

nej, de vil reelt tage uddannelse via arbejdsløshedsforsikringen. Det har aldrig været meningen med arbejdsløshedsforsikringen, og dermed udhuler man arbejdsløshedsforsikringen også efter radikal opfattelse. Det vil være undtagelsen, at man fremover benytter uddannelsesstøtten til at få videregående uddannelser eller i det hele taget uddannelser.

Det kan vi naturligvis ikke tilslutte os, og derfor er det en yderligere stærk begrundelse for at gå imod dette forslag.

Bollmann (CD):

Når man læser forslaget og sammenholder det med den byge af forslag på arbejdsmarkedsområdet, vi har set i den senere tid fra samme parti, kan man i hvert fald slå fast, at VS har været meget produktivt med hensyn til antallet af forslag. Jeg skal da heller ikke bestride, at VS har lavet et stykke forarbejde, men man kan godt spørge, om det nu har været tilstrækkeligt.

Det er åbenbart, at man henvender sig til grupper, som i hvert fald VS mener er kommet i klemme i et eller andet system, og forslaget om udvidelse af retten til uddannelse for arbejdsløse lyder selvfølgelig besnærende. Alle vil med kyshånd tage imod bedre vilkår, ekstra uddannelse og bevarelse af dagpengereetten, men det, man ikke siger noget om, er, hvordan man skal finde frem til, hvem der kan bruge uddannelsesordningen, hvornår man skal vælge uddannelse frem for at gå tilbage til arbejdsmarkedet. Man kan også sige det på en anden måde: hvordan skal denne ordning overhovedet kunne administreres?

Jeg synes, at mange af forslagene af denne karakter stiller nogle ønskemål op, som er brud på en række principper, som er gennemført i Folketinget med et stort flertal, eller også peger de på problemstillinger, som allerede er omfattet af forskellige forsøgsordninger, og som jeg tror at langt de fleste her i salen gerne vil se virkningerne af, før man skrider til handling. Jeg tænker ikke mindst på uddannelses- og iværksætteruddannelsesordningen, som flere og flere benytter sig af.

Vi får vel også snart en debat her i Tinget om en lang række af de problemer, som er taget op. Når vi ved, at de ledige faktisk har fået bedre muligheder for uddannelse med de ændrede regler, synes jeg, at dette forslag

som så mange andre fra VS ligner et propagandaforslag. Jeg synes, vi skal tage debatten i den sammenhæng, hvor den hører hjemme.

Det er klart, at vi ikke kan støtte forslaget.

Dohrmann (FP):

Det, der er mest påfaldende ved det foreliggende forslag fra VS, er, at man taler meget om uddannelse, men faktisk ingenting om hvilke uddannelser. Der er ingen tvivl om, at mange ledige har behov for en uddannelse, men det er også en kendsgerning, at mange af dem, der har en uddannelse, ikke kan gøre brug af den og derfor underviser folk i et eller andet, der intet behov er for, og som samfundet ikke kan drage nytte af. Det tjener intet formål.

Jeg føler mig helt overbevist om, at den bedste måde, man klarer det problem på, er ved, at man i langt, langt højere grad lader de virksomheder og de erhverv, hvor der trænges til uddannede personer, selv betale sådanne uddannelser.

Dette er ikke særlig venligt over for erhvervslivet, og jeg mener heller ikke, det er særlig venligt over for de ledige. Formålet med en uddannelse må jo være, at man kan drage nytte af den, men det nævner VS faktisk ikke et ord om.

Vi afviser forslaget.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg vil starte med at takke SF for tilslutningen.

Og så ved jeg ikke rigtig, hvad jeg skal sige til Socialdemokratiet. Det er, som om en bølge af skizofreni går igennem Socialdemokratiet. På den ene side mener man, at det, regeringen har lavet omkring uddannelse og uddannelsesydelse, i sit uddannelsesformål er godt nok, hvis vi tager de nedsatte dagpenge og straffen væk. På den anden side er VS' forslag dårligt, fordi det lige pludselig bliver udråbt til at ville have folk på dagpenge, når de skal have uddannelse i al almindelighed.

Hvis vi sammenligner de to ordninger, den nuværende ordning fra den borgerlige regering og VS', ser vi, at der er to forskelle. Vi opererer med, at man skal have tre år, den borgerlige regering med op til to år, og så siger vi, at man skal kunne få det straks, når man bliver arbejdsløs.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Nu har jeg af hr. Kaj Poulsens korte bemærkninger forstået, at man for så vidt er enig med os, hvis vi tog de tre år væk og satte to år i stedet for, og hvis pkt. 2 om, at man udvidede § 62 a, også kom væk. Så siger jeg: jamen hvis vi virkelig er enige om det med Socialdemokratiet, så lad os da prøve at lave noget ud fra det.

Jeg vil lige sige, at man jo allerede i dag har brudt med det princip, der hedder, at uddannelse altid er på SU, aldrig på dagpenge. I dag får man faktisk i forhold til regeringens eget forslag mulighed for at få uddannelse på en dagpengeydelse, som man har valgt at kalde uddannelsesydelse, men uddannelsesydelsen svarer i sit indhold til dagpengene. Størrelsen er den samme, man kalder det bare ikke dagpenge, man kalder det en uddannelsesydelse.

Det vil sige, at det hul, vi er blevet bebrejdet ikke blot af Socialdemokratiet, men også af den borgerlige regering, at vi forsøger at slå, er slået. Jeg synes, det er ejendommeligt at bebrejde os, at vi gennembryder lydmuren med et brag. Det eneste, vi har gjort, er at udvide det, alle herinde siger de er enige i, både den borgerlige regering og Socialdemokratiet.

Socialdemokratiet har også sagt, at det er for sent, at man kan få uddannelsesydelsen, når man er blevet langtidsarbejdsløs. Så kan jeg kun tolke hr. Kaj Poulsens ord sådan, at han er enig i, at man skal kunne få den med det samme. Hr. Kaj Poulsen modsagde mig i alle tilfælde ikke. Hvis jeg ikke har ret, så vil jeg godt have et klart svar fra Socialdemokratiet: er det efter tre måneder, er det efter et halvt år, eller hvornår er det? Hvis man kan koge det ned på den måde, så er der kun den ene forskel. Hvis det er sandt, så synes jeg, at vi i forhold til Socialdemokratiets tidligere forholden sig til arbejdsløshedsforsikringen er kommet et meget, meget langt skridt, og det er jeg utrolig glad for, hvis det virkelig skulle være sandt.

Det handler altså ikke om en eller anden skør VS-opfindelse, der ikke tager vare på forsikringsprincippet. Det handler om at arbejde i forhold til systemet, som det ser ud i dag, og fjerne de værste ting, nemlig de nedsatte dagpenge og det, at man først kan få uddannelsesydelsen på et alt for sent tidspunkt.

Fru Jette Thomsen sagde, at det her brød rådighedsprincippet totalt; man kunne få uddannelse på op til tre, fire, fem år. Det passer ikke. I dag kan man få uddannelse i to år, hvor man ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det vil sige, at i de to år, regeringen selv har fremsat forslag om og har fået vedtaget, har man ikke pligt til at tage imod arbejde. Altså er rådighedsbegrebet brudt i to år. Vi bryder det så et år til. Jeg synes, det er fantastisk, at det ene år nærmest kan få murene her til at synke sammen. Vedrørende § 62 a præciserer vi, at den udvidelse, vi ønsker, skal følges op med, at man på det tidspunkt faktisk skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet; da skal man tage imod det arbejde, man måtte få anvist.

Så jeg synes, at det er store ord uden reelt indhold. Hr. Tørnæs var inde på det samme.

Jeg takker som sagt SF. SF synes, det er et problem, at det kun er 3-årigt, og at der er mange folk, der skal uddannes, der skal starte helt fra bunden af, på en frisk, og derfor burde 9.-10. klasse ikke tælle med. Man kan sige, at 9.-10. klasse kan man jo tage efter § 62 a også i dag, så man kan jo benytte tiden dér.

De radikales ordfører snakkede om flaghejsning og vimpler, og jeg ved ikke hvad, og sagde, at det her forslag brød 26-ugers reglen. Det gør det for så vidt også, på samme måde som da man havde arbejdstilbud. Det er rigtigt nok, men det ønsker vi også. Når samfundet ikke kan give folk arbejde, fordi der ikke er arbejde at få, ønsker vi dem ikke straffet, hverken i form af nedsatte dagpenge eller ved, at de ryger ud af dagpengesystemet over på socialhjælp. Det er ikke den enkelte arbejdsløses skyld, at vedkommende er arbejdsløs. Det er samfundet, der ikke sørger for, at der er arbejde nok.

Hr. Bollmann sagde, at VS er kommet med en byge af forslag på A-kasseområdet. Nu ved jeg ikke, hvor meget en byge er i hr. Bollmanns forståelse. Vi er kommet med to forslag. Vi er kommet med det, vi diskuterer nu, og så er vi kommet med det, vi skal diskutere om lidt. Det handler for øvrigt ikke om arbejdsløshedsforsikringssystemet; det handler om langtidsarbejdsløse kvinders ret til uddannelse som en forsøgsordning via en helt anden lovgivning. Så den byge har jeg svært ved at se.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Ellers kom hr. Bollmann ikke med nogen indholdsmæssige argumenter imod forslaget, bortset fra at han spurgte, hvem der skal bestemme, og hvem der skal vælge. Det skal den arbejdsløse. Det er den arbejdsløse, der skal vælge, om han eller hun skal have en uddannelse, og det er den arbejdsløse, der på baggrund af vejledning og rådgivning og op-søgende virksomhed fra de relevante sider skal finde ud af, hvad han eller hun vil. Det er de arbejdsløse, det her handler om, det er ikke erhvervslivet. Men mon erhvervslivet ikke også kunne bruge en arbejdskraft, der var bedre uddannet? Det tror jeg nok. Ud-gangspunktet er den arbejdsløse. Ud-gangspunktet er ikke erhvervslivet. Det er også et svar til hr. Dohrmann.

En række argumenter har gået på, at det ville betyde, at SU'en ligesom kuldsejlede, og at alle ville komme stormende ind i A-kasse-systemet og spekulere i, at når de først er kommet ind, så kan de tage uddannelser på SU. Jeg vil igen pointere, at man altså ikke bare kommer styrtende ind i A-kassesyste-met. Der er en lang række krav, der ikke er så lette at opfylde.

Derfor mener jeg, at det er en forvræng-ning af diskussionen at påstå, at vores for-slag skulle give anledning til, at kommende studerende i tusindvis, nærmest i titusindvis, ville sætte sig ned og finde ud af, hvordan de kunne greje den og få det hele gratis. Det er ikke det, det handler om. Det handler hoved-sagelig om at give dem, der ikke har nogen uddannelse eller har en meget kort og dårlig uddannelse, en mulighed for at få noget me-re.

Der eksisterer en enorm uddannelseskluft i Danmark. Det tror jeg vi alle sammen er eni-ge om. En tredjedel af en ungdomsårgang får faktisk ingen erhvervsuddannelse, og det er noget, der cementeres, det er selvforstærken-de. Det er lettere at uddanne sig, hvis man kommer fra et uddannelsesvant miljø, og uddannelsesspiralen fortsætter. Folk med uddannelse har bedre mulighed for at efter-uddanne sig end folk uden uddannelse, osv. Den primære målgruppe er som sagt de folk, som har en meget dårlig eller meget kort ud-dannelse, og som har brug for noget mere.

Regeringen snakker hele tiden så smukt om det nødvendige. Det er måske kommet som en overraskelse for regeringen, at så mange ikke har benyttet sig af uddannelses-

ydelsen, selv om arbejdsministeren nu siger, at man ikke skal drage forhastede slutninger. Det er rigtigt, at der er sket en positiv udvik-ling, siden vi skrev dette forslag, fra ca. 6 pct. til omkring 15 nu, så vidt jeg ved. Vi kunne jo ikke, dengang vi skrev 6 pct., tage højde for fremtiden, men jeg erkender, at det er 15 pct. nu. Men det synes jeg også er yn-keligt. 15 pct. er bedre end 6, men det er me-et dårligt alligevel.

Det primære, det, man hele tiden skal hu-ske på, er, at når man har en målgruppe, hvor uddannelse er noget fremmed, får man ikke fremmet et ønske om uddannelse ved at påhæfte en straf, ved at lave tvang. Derfor er det vigtigt, at de nedsatte dagpenge kommer væk. Det er det, jeg er mest optimistisk med hensyn til at et kommende arbejderflertal øjeblikkeligt vil gøre.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg bemærkede også, at hr. Bollmann sag-de, at nu var der kommet nye forslag.

Må jeg godt sige – også for at svare fru Elisabeth Bruun Olesen, som udtalte, at Soci-aldemokratiet skulle lide af skizofreni i vores holdning til det her spørgsmål – at der er ny lyrik i det her forslag. Forslaget er genbrug, det har været behandlet flere gange her i Folketinget. Lyrikken er blevet anderledes, fordi selve lovgrundlaget er blevet anderle-des, men hensigten er den samme.

Jeg er klar over, som fru Elisabeth Bruun Olesen sagde, at det ikke handler om, at folk skal have ret til dagpenge og derefter ud til uddannelse. Det tror jeg, det er rigtigt; det mener VS ikke, men det er det, der er virk-ningen af det, og det er det, Socialdemokrati-et giver udtryk for at vi er nervøse for.

Og så kunne fru Elisabeth Bruun Olesen sige, at det var glædeligt, at Socialdemokrati-et nu var blevet enigt med VS om, at alle problemer var løst, bare vi ændrede tre år til to år, osv. osv. osv. Jamen der er ikke sket nogen ændring i Socialdemokratiets holdning i forhold til, da vi behandlede Socialdemo-kratiets forslag. Da markerede vi, at vi ønskede, at folk i ledighedsperioder skulle kun-ne uddanne sig. De behøvede ikke nødven-digvis at være langtidsledige. Da sagde vi det.

[Kaj Poulsen]

Men det er klart, at vi må se på, om det er operativt, og hvordan det kan gøres operativt, når vi kan få ændret loven i den retning. VS har jo givet tilslutning til de tanker i Socialdemokratiets forslag, da vi behandlede det, så der er ikke noget nyt under solen, hvad det angår.

Det er da klart, at man skal prøve på at lave lidt snak og PR omkring forslaget. Det er i orden. Men skal vi nu ikke holde os til realiteterne med hensyn til, hvad der er foregået ved tidligere behandlinger, og hvad der foregår her i dag?

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Uanset om VS kan lide det eller ej, er der nu en nøje sammenhæng mellem erhvervslivet og ledighed. Derfor er det simpelt hen noget vrøvl – nej, ikke noget vrøvl, for jeg forstår godt VS' tankegang i så henseende.

Det her handler overhovedet ikke om uddannelse, i hvert fald ikke nogen uddannelse, som er målrettet i retning af, at man skal kunne gøre brug af den siden hen. Det er slet og ret et forslag, som alene har det sigte, at folk ikke skal påtage sig et stykke anvist arbejde. Det har ordføreren for VS hermed afsløret. Derfor burde man nok have givet forslaget en helt anden titel. Man kunne f.eks. lige så godt have kaldt det barselorlov med eller uden børn, det er rystende lige meget, for det, det drejer sig om, er, at folk ikke skal påtage sig anvist arbejde.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Det kan godt ske, at jeg er tungt opfattede. Jeg er nu ikke helt sikker på Socialdemokratiets holdning. Jeg ved, at vi vil have de nedsatte dagpenge væk. Jeg ved, at også Socialdemokratiet ønsker, at man skal kunne uddanne sig i en arbejdsløshedsperiode. Men så ved jeg faktisk ikke så meget mere. Jeg ved ikke, om Socialdemokratiet vil være med til at ændre lovgivningen, når det er muligt, så at det, der ligger i regeringens forslag i dag, bibeholder man. Men man skubber det frem, sådan at man kan tage sin uddannelse på et tidligere tidspunkt, end når man er blevet langtidsarbejdsløs. Hvis det er forstået rigtigt, så synes jeg, det er et fremskridt.

Men hr. Kaj Poulsen sår hele tiden tvivl, for nu siger han, at det skal gøres operativt. Hvad betyder det? Betyder det, at det, jeg siger nu, er inoperativt, fordi man politisk er uenig i det, eller hvad?

Arbejdsministeren bebrejdede os, at vores forslag ikke havde et bud på administrationen. Jeg vil for det første sige, at det er et beslutningsforslag. Jeg har faktisk altid forstået det sådan, at administrationen af arbejdsløshedsforsikringen ikke var noget, Folketinget lavede, men noget, man lavede i Arbejdsministeriet og -direktoratet. Jeg har aldrig set et administrationsforslag fra arbejdsministerens side.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Nej, men det bliver der heller ikke behov for her, for det står ganske klart, at forslaget ikke har nogen som helst jordisk chance. Derfor skal jeg ikke kommentere det ret meget.

Jeg vil godt lige præcisere i forbindelse med fru Elisabeth Bruun Olesens første korte bemærkning, at regeringen faktisk er meget enig i, at det er fornuftigt at uddanne sig. Derfor ville det have klædt fru Elisabeth Bruun Olesen at være kommet med de bemærkninger, som fru Lilli Gyldenkilde er kommet med, nemlig hvor hun anerkendte, at der faktisk var sket ganske meget for så vidt angår lediges muligheder for at få uddannelse også med dagpengestøtte.

Det var den ene bemærkning, jeg gerne ville gøre. Den anden drejer sig om fru Elisabeth Bruun Olesens påstand om, at vi skærer ned på uddannelserne. Jeg vil henvise til, at vi har sagt, at vi vil dække de arbejdsløses uddannelsesbehov. Det er ikke bare noget, vi har sagt. Det er faktisk også noget, vi i høj grad har efterlevet. Derfor er der både fra undervisningsministerens side og fra min side i løbet af indeværende år ved aktstykker skaffet ekstra pladser inden for områder, hvor der var mulighed for efteruddannelsen af få beskæftigelse. Det lever vi op til.

Jeg kan i øvrigt hilse og sige, at det sikrer vores aftalepartner i forbindelse med uddannelsesydelser, Det Radikale Venstre, at vi lever op til. Det er noget, vi har en snæver dialog om, og det er vi indstillet på at vi skal videreføre, både dialogen og de nødvendige bevillinger, der skal fremskaffes, når der er

[Arbejdsministeren]

behov for at øge kapaciteten på de områder, hvor der er beskæftigelsesmuligheder.

Den bemærkning skulle ikke have lov til at stå uimodsagt, for den var grundløs.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Den skal også blive kort. Jeg sagde faktisk, at den borgerlige regering havde slået hul i muren mellem uddannelse og arbejdsløshedsdagpenge, og af hele forslaget tror jeg nok det fremgår, at det synes jeg er meget positivt. Jeg vil da gerne rose regeringen for at have slået det hul, men i alle tilfælde rise den meget for, at hullet er efterfulgt af, jeg ved ikke hvad, en tunnel, der fører ind i et mørke med nedsatte dagpenge. Det synes jeg er helt – ja, jeg kan næsten ikke finde et ord, der dækker det.

§ 62 a har den borgerlige regering også udvidet, det er rigtigt nok, og det synes jeg er godt.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes ikke, at den selvros, ministeren her gav udtryk for, skulle have lov til at stå alene. Han talte om, hvad man gør, og hvor meget godt man gør for at få fat i de langtidsledige.

Faktum er, hr. minister, at de, jeg tror, det var 90 mill. kr., der blev afsat til ekstra vejledning, uddannelse osv. for at få Det Radikale Venstre med på forslaget om ændring af jobtilbudsordningen, ikke er brugt. Pengene er ikke brugt. Der går langtidsledige, der gerne vil ind i uddannelser. Der går mennesker rundt, som ikke har fået den fornødne vejledning, fordi det simpelt hen ikke fungerer, som man lovede Folketinget at det skulle fungere. De penge, ja, de skal bare spares.

Jeg synes at ministeren godt kunne gøre en ekstra indsats for at få brugt de penge og fortælle undervisningsministeren, at han faktisk også godt kunne gøre en indsats for at få gang i det her, således at de ledige har mulighed for at se, hvilke rettigheder de har ved den lovændring, som blev gennemført sidste år.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Det er korrekt, at der er nogle midler afsat til de langvarige arbejdsmarkedsuddannelser, som specielt var beregnede på kvinder, men som ikke er blevet anvendt. Det er vi kede af, men vi har sandelig ikke sparet pengene. Vi har faktisk omdisponeret, sådan at de specialarbejderskoler, som hr. Kaj Poulsen også ofte interesserer sig for, i 1986 ekstraordinært har fået tilført de midler ud over de flaskehalsmidler, de i forvejen havde fået ekstraordinært i 1986. Så pengene er brugt til uddannelse, og de giver i høj grad grundlag for, at de arbejdsløse kan få uddannelse.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Kaj Poulsen for endnu en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, at vores arbejdsminister er smart til at formulere, hvordan man vil gøre godt.

Når nu man på finansloven for 1986 sparer beløb, der gør, at specialarbejderskolerne ikke kan opfylde de krav, de har, og man bagefter i finansudvalget bevilger de manglende beløb, som oppositionen dengang pegede på manglede, er det så udtryk for en udvidelse af aktiviteten, eller er det bare udtryk for, at ministeren vil fortælle verden, hvor god han er, når nu han alligevel fylder posen op til det, der var?

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Nu kan jeg ikke al historiegranskning, da jeg ikke har været minister i hele perioden, men jeg kan huske nogle overordnede tal. De indebærer, at i perioden 1982–86 er der efter de reguleringer, der nu er foretaget med flaskehalsmidlerne, totalt set i perioden – hvis jeg husker rigtigt; der kan være en decimal galt – sket en udvidelse af bevillingsrammen med ca. 40 pct. Jeg synes, det er en markant øgning af den uddannelseskapacitet, og det synes jeg egentlig man skulle være glad for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 35:

Forslag til folketingsbeslutning om en landsdækkende forsøgsordning med tværgående uddannelser for kvinder over 25 år.

Af Elisabeth Bruun Olesen (VS) og Albrechtsen (VS).

(Fremsat 6/11 86).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil straks understrege, at jeg er enig i hensigterne med dette beslutningsforslag, for det er en kendsgerning, at kvinderne ikke har fået deres rimelige andel af beskæftigelsesfremgangen, og der er derfor behov for en særlig indsats for at styrke kvindernes position på arbejdsmarkedet.

Der må sættes ind på mange fronter. Der må sættes ind i forhold til kvinderne, som gennem vejledning, motiverende foranstaltninger og uddannelse skal opmuntres til et bredere erhvervsvalg. Der skal sættes ind i forhold til virksomhederne, som må påvirkes til at ændre deres rekrutteringspraksis, således at de i højere grad ansætter kvinder på fagområder, der traditionelt har været forbeholdt mænd.

Der må også sættes ind i forhold til mændene på de enkelte arbejdspladser, som nok har en tilbøjelighed til at stritte lidt imod, hvis det, der plejer at være deres retmæssige område, nu ikke længere skal være deres retmæssige område.

Der er behov for en massiv holdningspåvirkning af kvinder, af virksomhedsledere og af mændene på arbejdspladserne. Derudover må der sættes ind i forhold til de administra-

tive systemer, som også må medvirke til at fremme ligestillingen og dermed forbedre kvindernes beskæftigelsessituation.

Da det er regeringens holdning, er det også med glæde, at vi i løbet af året fremlægger, som vi har lovet, en national handlingsplan for ligestilling mellem kvinder og mænd. I Arbejdsministeriet har vi været stærkt involveret i forberedelserne af den handlingsplan; vi har givet arbejdet høj prioritet, og der vil på vores område komme en række forslag om initiativer inden for arbejdsmarkedsuddannelserne og arbejdsformidlingen med henblik på at fremme kvindernes deltagelse i uddannelserne og bedre deres beskæftigelsesmuligheder.

Vi vil iværksætte en lang række forsøgskurser for kvinder. Foreløbig er der planlagt 16 kurser i 1986 rundt om på specialarbejderskolerne, hvor vi vil forsøge at kombinere motivation, erhvervsintroduktion, praktik og specialarbejderuddannelser på områder med gode beskæftigelsesmuligheder. Samtidig sætter vi et arbejde med at udvikle et egentligt uddannelsesprogram med længerevarende, sammenhængende arbejdsmarkedsuddannelser for kvinder i gang.

For at gøre det mere attraktivt for kvinderne at gå ind på ordinære kurser, er der desuden initiativer i gang for i højere grad at tilpasse pædagogikken til kvindernes forudsætninger og erfaringer. De erfaringer, som ligestillingskonsulenterne i årenes løb har gjort om motivering af ledige kvinder til uddannelse, vil blive inddraget i det arbejde, og den indsats kan selvfølgelig styrkes i konsekvens af den beslutning, som et stort flertal i Folketinget på SFs foranledning blev enig om før sommerferien: om at udvide antallet af ligestillingskonsulenter.

Vi har altså i Arbejdsministeriet taget en lang række initiativer, som gør det foreliggende beslutningsforslag overflødigt. Det gør jo i og for sig ikke noget, og det håber jeg ikke at forslagsstillerne er kede af. Forslaget er faktisk ikke nødvendigt på nuværende tidspunkt.

Jeg har fra Undervisningsministeriet fået oplyst, at der også inden for dette ministeriums område allerede er forsøg med voksenuddannelser, som i vid udstrækning henvender sig til kvinder over 25 år. Der ydes således fra ministeriet tilskud til forsøg med uddannelsesprojekter for grupper, som har sær-